

EDUCAȚIA PRIN VALORI

Prof. Durlă Maria-Mirela
Grădinița PP. Nr.3, loc. Petroșani, jud. Hunedoara

Sistemul de învățământ se află de câțiva ani într-o reformă continuă, care ar fi fost ideală a fi începută acum vreo 20 de ani. E binevenită și acum, dar, venind mai târziu, întâmpină dificultăți mai mari. Nu doar sistemul e pus în fața reformei, ci și felul în care ne uităm la el, devenind mai mult o povocare pentru educatori și educabili, decât o certitudine în beneficiul actorilor de pe ”scena EDUCAȚIEI”.

Un prim pas care ar trebui făcut ar fi acela de regăsire a VALORILOR în educație pornind din interiorul sistemului- de la dascăli- ca o temelie pe care se poate așeza o construcție trainică.

Ceea ce se urmărește prin educație este tocmai un transfer al personalității educatorului asupra copilului. Un dascăl ce își respectă principiile de viață, care respectă valorile morale în tot ceea ce face, va transmite același lucru elevilor săi. Iar acesta este suportul pentru un transfer de cunoștințe și pentru formarea de competențe.

Cunoașterea copilului, înțelegerea, respectul, încrederea, prietenia, exigența rezonabilă, terapia diferențială și diversificată, altruismul și optimismul pedagogic au drept piatră de căpătâi dragostea pentru copii. Fiecare om cinstit dorește să-și salveze copilul de la o posibilă ratare pe plan uman, cu atât mai mult noi, dascălii lor.

Nu doar diploma ne dă calitatea de educatori, ci viața noastră, așa cum este ea din punct de vedere moral. Există educatori “cu normă” și educatori “cu vocație”. Rezultatele activității educative sunt complet diferite. Experiența a dovedit că școlarii nu intră în dialog afectiv cu educatorii “cu normă”, pe care îi recunosc și se ascund sufletește de ei, de aici urmând unele efecte negative ale educației.

În contrast cu asemenea educatori se află cei cu vocație. Are vocație de educator cel ce are iubire și respect pentru copii. Acestea alungă oboseala, atenuază stesul, alungă nerăbdarea de a se termina ora, șterge amintirea ofenselor și a greșelilor, îndeamnă la bunătate. O bună educație cere ca educatorul să inspire elevului stima și respectul, care se poate realiza prin stimă și respect acordate elevului, contribuind la construirea unei imagini de sine bune și a încrederii în capacitățile proprii – de a învăța, de a face bine, de a **deveni**.

Educația este o activitate necesară pentru progresul societății dar și pentru realizarea de sine a individului. Făcând referire la educație, învățatul Democrit afirma că: *“Educația copiilor este un lucru gingaș. Când duce la rezultate bune, ea n-a fost decât luptă și grijă; când nu reușește, durerea nu mai cunoaște margini.”*

Părinții elevilor ce urmează a fi înscriși la școală se interesează, înainte de a face acest demers, de cadrul didactic ce urmează a preda la clasă. Fiecare părinte caută cel mai bun cadru didactic. Unii consideră că acesta trebuie să fie blând, grijuliu, îngăduitor, să acorde calificative bune, pe când alții consideră că trebuie să fie exigent, sever, strict. Niciunul dintre acești părinți nu cred că și-au pus întrebări legate de valorile morale ale cadrului didactic, dacă acesta are principii și care sunt acestea, dacă respectă și ce valori morale respectă.

Valorile morale sunt valori personale deoarece suportul lor este persoana umană și nu faptele ei. Acestea au rol în formarea caracterului individului. Ca valori morale distingem: binele și răul, dreptatea și echitatea, datoria și obligația morală, sinceritatea și minciuna. Perioada de democratizare a României în toate domeniile de activitate a dus responsabilizarea cadrelor didactice în legătură cu construirea modelului de formare a omului ce va acționa în societatea actuală. Acum "omul" suferă modificări în privința orientărilor sociale cât și în ce privește trăsăturile sale morale.

"Intocmai ca inteligenta, simțul moral se poate dezvolta prin educație, disciplina și voință. Simțul moral este mai important decât inteligența. Dacă el dispare, într-o națiune toată structura socială începe să se clatine."

Eu consider că principalele valori morale ale cadrului didactic ar trebui să fie dreptatea, echitatea, datoria, distingerea binelui de rău și sinceritatea. Dacă profesorul care le are ca valori morale le și respectă, atunci cu siguranță le va transmite și elevilor săi. Astfel, cadrul didactic va face din educația morală transmisă elevilor un proces de socializare a comportamentelor umane bazate pe valori autentice și va dezvolta virtuțile elevilor săi. Scopul educării în spiritul valorilor morale este acela de a cunoaște valorile morale și de a le valorifica.

Acestor valori morale li se suprapun dragostea pentru copii, inteligența și iscusința didactică. Înconjuțați permanent (oriunde și oricând) într-o ambianța de dragoste, de căldură, de înțelegere și de bunătate, de încredere și de respect, elevii vor da măsură întregii lor personalități, dobândind cunoștințe, priceperi, deprinderi și atitudini pe un evantai larg. Secretul educării este dat de darul convingerii, de a se adresa nu numai minții, ci și inimii. Cadrul didactic ce se apropie de elevi cu iubire și cu simțul dreptății, dobândește cu siguranță aceste valori morale: este un om drept, iubește binele și este în slujba lui. Tot el este acela care îi ascultă pe elevi cu bunăvoință, glumește cu ei, îi ajută, le insuflă sentimente morale. Acest dascăl este cel care va avea autoritate iar aceasta cu siguranță, va rezista timpului și schimbărilor. Asemenea dascăli își fac simțită influența în întreaga viață ulterioară a copilului.

Cadrul didactic este (sau ar trebui să fie) animat de altruism, de devotament, de optimism pedagogic, toate aceste valori vin din pasiunea pentru profesia sa. El va combina optim diferitele principii, metode, procedee, forme de organizare, va crea un climat de cooperare în colectivul pe care îl îndrumă și conduce. Din toate acestea, putem scoate în evidență o alta calitate a cadrelor didactice și anume răbdarea, calitate ce își are natura în valoarea morală dreptatea.

Nimic nu e mai greu decât să-ți păstrezi răbdarea atunci când toate strategiile, metodele par a da gres și trebuie să o iei de la capăt, când bunele intenții par a se năruși în fața unor copii neînțelegători, agresivi și negativiști. Răbdarea, alături de încredere, face parte din trăsăturile

educatorului dintotdeauna. Încrederea în educație este hotărâtoare și este subliniată și de teoreticianul empirismului John Locke, în secolul al XVII-lea, care conchidea că *“noua zecimi dintre oamenii pe care îi cunoaștem sunt ceea ce sunt, buni sau răi, utili sau inutili, datorita educației pe care au primit-o. Educația este aceea care determină marile deosebiri între oameni”*. Se aduce în discuție aici nu doar încrederea în educație, ci și încrederea în forța omului de a fi educat. Marii gânditori umaniști și pedagogi ai lumii și-au exprimat frecvent încrederea în oameni, în capacitățile lui morale, cognitive, estetice, în capacitatea omului de a surmonta greutățile, de a se mobiliza în încercarea de a face să triumfe binele, credința, dreptatea și frumosul. Toate acestea sunt valori morale transmise prin educație iar educația este transmisă și făcută de cadrele didactice.